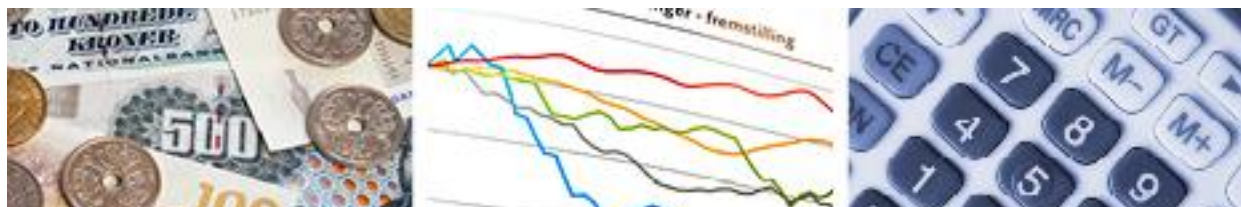

Dansk Industri

april 2016

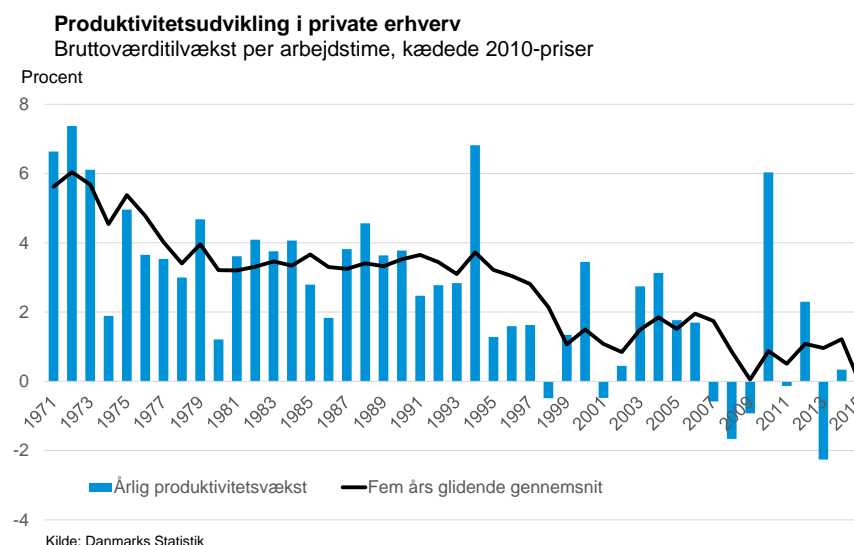
Produktiviteten er gået i stå

Danmark har et produktivetsproblem. Aldrig før har produktiviteten udviklet sig så ringe over en fem års periode som nu. Udviklingen kommer oven på en lang periode med en svag dansk produktivetsudvikling. Uden mere vækst i produktiviteten rinder opsvinget ud i sandet.

Af seniorchefkonsulent Allan Sørensen, als@di.dk, 2990 6323

Danmark har et produktivetsproblem

Sidste år faldt produktiviteten i det samlede private erhvervsliv med 0,5 pct., og set over de seneste fem år har der været stilstand i produktiviteten. Aldrig før har det samlede private erhvervslivs produktivitet vokset så langsomt over en femårig periode som nu.

Beskæftigelses- fremgang på trods af lav økonomisk aktivitet

I lyset af den meget svage økonomiske vækst i løbet af de seneste to år, er beskæftigelsen steget overraskende meget. Sidste år voksede dansk økonomi med blot 1,2 pct., hvilket er en lille nedgang i væksten fra 1,3 pct. året før. På trods af at den økonomiske vækst ikke er prangende, så er der over de seneste to år blevet skabt 53.000 nye arbejdspladser. Under "normale" omstændigheder er produktiviteten stigende fra år til år, og dermed burde der ikke være blevet skabt så mange nye jobs, når væksten i økonomien er så lav.

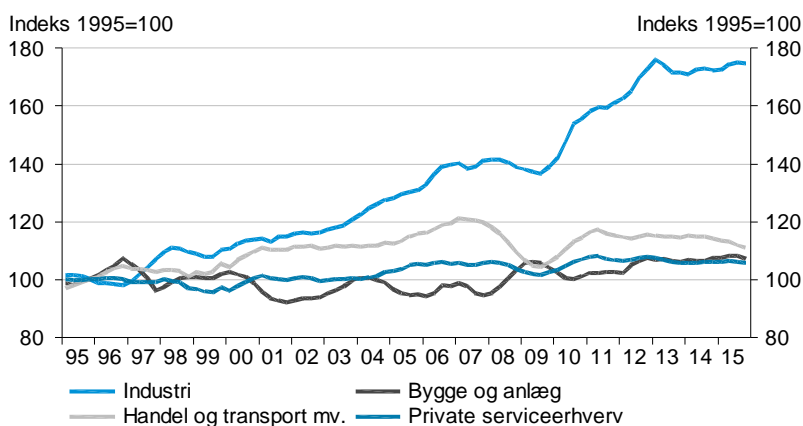
Lav produktivets- vækst i de fleste brancher

Lav produktivetsvækst har ramt de fleste brancher

Produktivetsvæksten er bremset op i de fleste brancher. Dette gælder inden for de private serviceerhverv, byggeriet, industrien samt handel og transport.

Produktivetsudviklingen, faste priser

Bruttoværditilvækst pr. præsteret time, sæsonkorrigeret, 4 kv. gns.

Kilde: Danmarks Statistik, sidste obs. 4. kv. 2015

Flere brancher op- lever faldende pro- duktivitet

Set over de seneste fem år er produktiviteten faldet inden for flere brancher, mens andre har haft svært ved blot at opnå acceptable vækstrater. Information og kommunikation har med en årlig vækst på 4,3 pct. haft den højeste produktivetsvækst, mens fremstillingsindustrien har haft en gennemsnitlig vækst på 2,3 pct. årligt.

Produktivetsudvikling fordelt på brancher

Bruttoværditilvækst pr. arbejdstime, kædede 2010-priser

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010 - 2015 (gns. årlig vækst)
Råstofindvinding	-19,6	4,1	-14,3	-17,6	18,5	-6,6	-12,0	-7,2
Handel og transport mv.	-3,5	8,3	0,6	0,4	-0,9	-0,3	-2,8	-0,6
Finansiering og forsikring	-11,2	5,3	-4,7	2,9	-1,5	2,9	-2,0	-0,5
Erhvervs-service	-2,7	0,6	-1,2	-0,1	-3,1	0,4	2,5	-0,3
Forsyningsvirksomhed	-7,3	20,8	0,2	2,0	2,4	-1,0	-1,1	0,5
Kultur, fritid og anden service	-2,9	-1,6	-1,5	3,2	-2,5	2,3	2,0	0,7
Landbrug, skovbrug og fiskeri	1,3	33,9	-8,7	12,7	-19,4	17,3	6,5	0,7
Bygge og anlæg	1,1	-3,1	1,3	4,9	-1,1	1,2	-0,3	1,2
Industri	0,0	12,1	3,5	7,2	-0,6	0,5	1,4	2,3
Information og kommunikation	3,0	4,7	4,8	3,5	1,1	6,1	6,1	4,3
Samlede private erhvervsliv	-0,9	6,0	-0,1	2,3	-2,3	0,3	-0,5	-0,1

Kilde: Danmarks Statistik og DI

Fremstillingsindu- striens produktivi- tet er bremset op

Fremstillingsindustrien har traditionelt haft stigende produktivitet fra år til år, men her er produktivetsudviklingen også

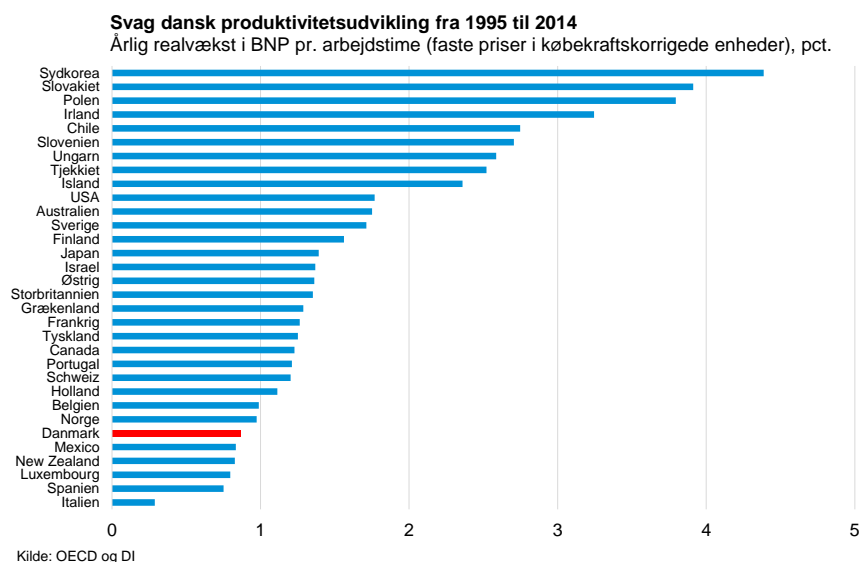
bremset kraftigt over de seneste år. Over de seneste tre år er produktiviteten inden for fremstillingsindustrien i gennemsnit blot steget med 0,4 pct. årligt. Opbremsningen skal dog ses i lyset af produktiviteten steg med 7,5 pct. årligt i de foregående tre år, hvor der blev arbejdet meget aktivt med forbedringer af produktiviteten.

Det samlede private erhvervsliv har haft en lille nedgang i produktiviteten over de seneste fem år.

Lav produktivitetsvækst i et internationalt perspektiv

Danmark klarer sig dårligt i et internationalt perspektiv

Den meget ringe produktivitetsudvikling i 2015 skal ses i lyset af, at vi over de foregående 20 år har ligget i den absolut laveste ende i OECD, hvad angår væksten i produktiviteten. Dermed fortsætter den kedelige tendens med en ringe dansk produktivitetsudvikling.

Mangel på arbejdskraft og svækkelser af konkurrenceevnen

Den lave produktivitetsvækst er en meget stor udfordring for dansk økonomi. Med så dårlig en produktivitetsudvikling ren-der vi hurtigt ind i udbredt mangel på arbejdskraft. Og samtidig er det til skade for konkurrenceevnen.

I DI's seneste prognose forventer vi, at bruttoværditilvæksten i de private byerhverv stiger med 1,3 pct. i 2016 og 2,3 pct. i 2017.¹ Dette forudsætter at der kommer mere gang i produktiviteten. Hvis ikke vi får løftet produktiviteten vil sådan en vækst kræve, at får øget beskæftigelsen med ca. 74.000 personer. Så mange ledige arbejdskraftsressourcer findes pt. ikke i dansk økonomi, og derfor vil opsvinget hurtigt rende ud i sandet, hvis ikke vi får mere gang i produktiviteten.

¹ Læs DI's prognose fra februar 2016: [Svag eksport trækker væksten ned](#)

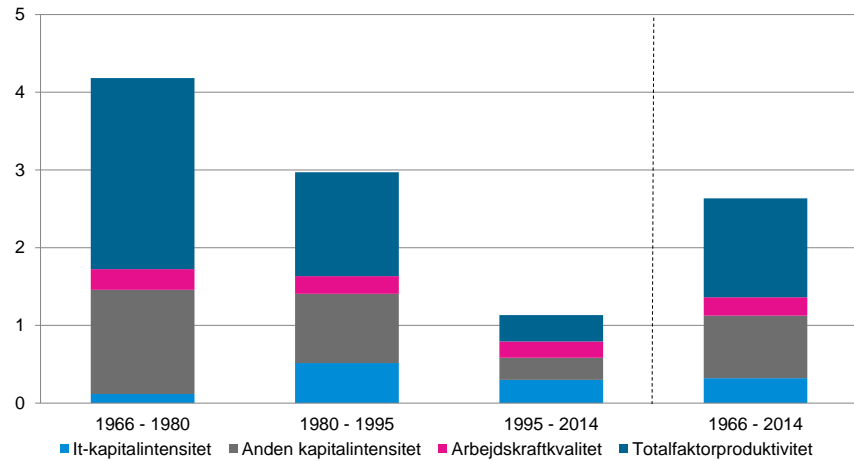
Ikke et quick fix på Danmarks produktivitsudfordring

Der findes ikke et enkelt element, der kan forklare den danske udfordring med produktiviteten, men hver især er en lang række elementer med til at forklare en lille del af udfordringen. Der findes derfor heller ikke et "quick fix", der kan løse hele Danmarks produktivitsudfordring. Der skal spilles på alle tangenter, hvis vi for alvor skal flytte noget.

Væksten i arbejdsproduktiviteten fordelt på årsager

Markedsmæssige byerhverv ekskl. boliger og udlejning af erhvervsjendomme

Gns. årlig vækst i procent

Der er således flere årsager til de seneste års lave vækst i produktiviteten. En af de primære årsager til vores svage produktivitsudvikling siden 1995 er, at vi har investeret for lidt i ny teknologi og nyt udstyr (maskiner, transportmidler, bygninger mv.). Samtidig er bidragene fra et stigende uddannelsesniveau fortsat relativt små. Hertil kommer, at totalfaktorproduktiviteten har udviklet sig meget svagt, dvs. den del af værdiskabelsen, der ikke kan forklares ved flere arbejdstimer, bedre kapitalapparat og højere uddannelsesniveau².

² Det gælder især innovation, erhvervsregulering, infrastruktur, resourceeffektivitet, nye forretningsmodeller, bedre organisering og arbejdstilrettelæggelse.